

Destinatarii Epistolei către Evrei

Marți, 6 octombrie 2009

Gili Cârstea

La cine se gândea Pavel când scria Epistola către Evrei? Cine sunt evreii cărora le vorbește el aici despre sanctuar în lumina noului legământ, un limbaj criptic și derutant chiar și pentru teologia sofisticată a secolului 21?

Mulți sunt înclinați să creadă că această epistolă este adresată națiunii, în general, poporului care a refuzat lumina și adevărul pentru acel timp, fraților lui de sânge rămași necredincioși.

O citire oricât de superficială descoperă însă că destinatarii acestei scrisori sunt credincioșii evrei, inclusiv grupul conducătorilor bisericii de la Ierusalim, în frunte cu Iacov, fratele Domnului.

Pavel nu a scris niciodată unor națiuni păgâne sau iudeilor necredincioși. Toate epistolele lui sunt adresate credincioșilor, convertiților dintre iudei și neamuri de pe tot cuprinsul Europei și Asiei. Interesul lui neîmpărțit era îndreptat către urmașii lui Hristos din Roma, Corint, Efes, Tesalonic, Filipi, Colose sau Ierusalim. Lor dorea el să le împărtășească bogățiile nepătrunse ale lui Hristos, taina lui Dumnezeu descoperit în trup, conștient că misiunea lui era aceea de a pregăti pe Aleasa Doamnă pentru marea sărbătoare a Zilei Ispășirii. Scopul lui Dumnezeu era acela de a prezenta universului și lumii „o biserică slăvită, fără pată, zbârcitură sau ceva de felul acesta,” iar apostolul era cu totul dedicat acestei misiuni onorabile. El nu scria eseuri evanghelistice, nici nu producea literatură propagandistică de împrăștiat printre necredincioși. Toate epistolele sunt adresate exclusiv ucenicilor lui Hristos de pretutindeni.

Epistola către Evrei nu face excepție de la această regulă. Înțelegând reticența fraților „de la Iacov” de a părăsi „învățăturile începătoare” ale credinței, de a înainta în slava crescândă a minunilor Zilei Cincizecimii, Pavel se vede obligat să pună sistematic doctrina sanctuarului în lumina noului legământ. El înțelegea perfect „spiritul de înverșunare” al apostolilor de la Ierusalim față de teologia lui construită pe templul trupului ca realitate finală a doctrinei

sanctuarului. El observa că frații lui nu reușesc să vadă „dincolo de perdea” la scopul pentru care doctrina sanctuarului era atât de proeminentă în Scripturi. Ei primiseră fără rezerve pe Hristos ca Mesia, dar nu vedeau în El scopul etern al lui Dumnezeu, nici felul în care ar putea fi El împlinirea a tot ceea ce fusese templul, casa lor cea sfântă și slăvită care acum rămăsese pustie. Din acest motiv, ei rămăseseră înțepenți în „învățăturile începătoare ale lui Hristos,” fiind astfel obligați să se întorcă la „învățătura despre botezuri, despre punerea mâinilor, despre învierea morților și a credinței în Dumnezeu” (Evr 6:1-2). Nu puteau înțelege că sunt chemați să meargă „spre cele desăvârșite.”

Rabinul Saul fusese zgâlțâit zdravăn de teologia simplă dar strălucitoare a lui Ștefan. Tema cuvântării acestuia, că „Dumnezeu nu locuiește în case făcute de mâini omenești,” adică în templul de la Ierusalim, dăduse peste cap întreaga filosofie a tânărului și aprigului rabin. Dacă Dumnezeu „nu locuiește” în templu, atunci unde locuiește?

Acest laitmotiv devastator l-a hăituit până pe drumul spre Damasc, când slava sanctuarului descoperită în Hristos l-a orbit literalmente. Când i-au căzut solzii de pe ochii spirituali, rabinul Saul a murit, și s-a născut apostolul Pavel. Toată economia iudaică a sanctuarului strălucea acum într-o lumină cu totul nouă, nemaiauzită în iudaism. Șekina se mutase în casă nouă, Slava ocupase adevăratul templu, omul și Dumnezeu erau din nou împreună după o milenară despărțire. Era fuziunea despre care vorbise Isaia: „Emanuel, Dumnezeu cu noi.”

Era cea mai dramatică răsturnare de situație în teologia vreunei generații, iar Pavel era uimit și îngrozit de lentoarea mentală a colegilor și fraților lui evrei. De aceea și îndrăznește să le spună că „asupra celor de mai sus avem multe de spus, și lucruri grele de tâlcuit; fiindcă v-ați făcut greoi la pricepere,” că au nevoie din nou să-i învețe cineva „cele dintâi adevăruri ale cuvintelor lui Dumnezeu,” și că au ajuns în situația tristă de a avea nevoie „de lapte, nu de hrană tare” (Evr 5:11-12).

Cu aceste acuzații serioase, nu este greu să ne imaginăm „înverșunarea” fraților „de la Iacov,” și decizia lor aberantă de a-l trimite pe Pavel să se sfințească la templu, ca să dezmințească și să abandoneze lumina nouă despre sanctuar.

Raportul inspirat sună sumbru:

„Planul acesta nu a fost inspirat de Duhul lui Dumnezeu; el era rodul lașității” (AA 404).

„Dacă liderii bisericii ar fi renunțat deplin la spiritul de înverșunare împotriva apostolului, și l-ar fi acceptat ca pe unul chemat special de Dumnezeu să ducă evanghelia la neamuri, Domnul l-ar fi păstrat în viață pentru ei. Nu Dumnezeu a hotărât ca lucrarea lui Pavel să se încheie așa curând, dar El nu a făcut o minune spre a contracara suita de circumstanțe produsă de hotărârea conducătorilor bisericii din Ierusalim” (AA 417).

„Suita de circumstanțe” declanșată de decizia politică a liderilor bisericii de atunci a dus la arestarea și condamnarea la moarte a lui Pavel. Așa se face că Efesul și-a pierdut dragostea dintâi, iar adevărul despre sanctuar, descoperit în Hristos, nu a mai fost recuperat decât în 1844, momentul profetic al începerii curățirii sanctuarului, acea curățire simbolizată prin ceremonia Zilei Ispășirii.

Când comparăm epistolele lui Pavel, observăm imediat diferența marcantă de ton cu privire la sanctuar. Dacă în celelalte epistole el se limitează la a face scurte și pasagere referiri la trupul nostru ca templu al lui Dumnezeu, mulțumindu-se să abordeze mai mult latura practică a credinței, în Epistola către Evrei el dezvoltă aproape exclusiv sensurile spirituale ale sistemului ceremonial, demonstrând cu Moise că intenția finală a lui Dumnezeu a fost mereu „noul legământ,” acela prin care legea trebuie neapărat scrisă în inimă. Doar astfel se poate ajunge la o „cunoaștere” autentică a lui Hristos, la statura plinătății unei locuințe în care Slava S-a întors spre a nu mai pleca niciodată.

Converțiților dintre neamuri nu le putea vorbi atât de direct despre aceste lucruri profunde. Spera că frații lui de la Ierusalim, versați în ceremoniile sanctuarului, vor fi capabili să facă saltul de la firesc la spiritual, de la tip la antitip, de la pildă la realitate. Dar a fost dezamăgit în așteptările lui.

Este adevărat, Pavel nu a reușit să formuleze declarația monumentală a lui Ellen White, că templul de la Ierusalim era o pildă pentru scopul etern al lui Dumnezeu, scop realizat mai întâi în Hristos (DA 161). Totuși, el este acela care a pus temeliile pentru acest concept revoluționar, prin dârzenia cu care a insistat mereu că trupul nostru trebuie să devină locuința lui Dumnezeu, că noi suntem o casă duhovnicească și că *trebuie* – suntem sortiți – să ajungem „plini de toată plinătatea lui Dumnezeu.”

Epistola către Evrei este o mărturie copleșitoare că Pavel a înțeles scopul etern al lui Dumnezeu în Sanctuar, că a definit corect credința ca fiind *hypostasis*, și că singura speranță pentru o generație pregătită să-L întâmpine pe Domnul ei este realizarea legământului cel veșnic, scrierea Legii în minte prin întoarcerea Șekinei în locuința ei.

Din această perspectivă, să crezi și să predici că Pavel este campionul unei evanghelii forensice, și că teologia lui nu susține conceptul vital al părtășiei cu natura divină pentru o generație finală, este o copilărie de care ar trebui să ne fie o rușine veșnică. Laodicea trebuie neapărat să pună capăt lanțului fărădelegii, să transforme tragedia Efesului într-o biruință, să recupereze adevărurile profunde, rămase „ascunse și neînțelese,” din Ziua Cincizecimii. Doar de aceea este ea, Laodicea, poporul judecății.